

Tulipanowiec amerykański

Kasztanowiec pospolity „Baumannii”

Kasztanowiec gładki

Klon Heldreicha

PARK POŁUDNIOWY powstał w latach 1891–95 jako pierwszy z parków publicznych, na terenach pól uprawnych. Wszystkie nasadzenia były tu całkiem nowe, odwrotnie do Parku Szczytnickiego, który założono na obszarze dawnego lasu podmiejskiego, wykorzystując zastaną roślinność. W roku 1891 miasto rozpięło konkurs na projekt założenia Parku Południowego, i choć wzięło w nim udział wielu niemieckich architektów krajobrazu, nie wyłoniono zwycięzcy. Dlatego też plan parku opracował na zlecenie Rady Miasta wrocławski ogrodnik miejski – HUGO RICHTER. Zaplanował on na 27 ha terenu podarowanego wcześniej miastu przez Juliusa Schottländera, żydowskiego posiadacza ziemskiego, założenie złożone z 3 części. Pierwsza część zlokalizowana na północy, od strony ul. Januszowickiej, to część nizinna, w typie lasu śląskiego. Druga część to tereny wokół stawu o nieregularnej linii brzegowej, z roślinnością typu bagiennej. I wreszcie trzecia, alpinarium w części południowej parku, przy nasypie kolejowym, wokół Wzgórza Bendera.

„Do dziś mamy w parku czytelne i dobrze zachowane elementy pierwotnej kompozycji przestrzennej. Drzewostan ukształtowany został z wykorzystaniem głównie gatunków rodzimych: buków, dębów, lip, grabów, klonów – stanowiących tło dla drzew aklimatyzowanych, umiejętnie wkomponowanych w grupy. W składzie gatunkowym wyróżniają się szczególnie kolekcje kasztanowców wraz z jedynym w Polsce ponad stuletnim kasztanowcem *Digitata*” – taki opis podaje Iwona Bińkowska w „Leksykonie zieleni Wrocławia”.

Cypryśnik błotny

Orzesznik pięciolistkowy

PLATAN KLONOLISTNY (*Platanus acerifolia*) – drzewo dorastające do 35 m wysokości, o szerokiej, rozłożystej koronie, z zielonkawą lub kremowo-szarą korą, łuszczącą się cienkimi płatami (pień łaciaty). Platan klonolistny pojawił się w kulturze po raz pierwszy w 1640 roku w Anglii; dobrze wytrzymuje nasz klimat. Doskonale znosi suche powietrze. Z drewna tego gatunku sporządzono łodzie wykorzystane w słynnej ekspedycji Lewisa i Clarka (1804–1806), w drodze od Idaho do wybrzeża Pacyfiku.

ŻYWOTNIK OLBRZYMI (*Thuja plicata*) – występuje naturalnie w zachodniej części Ameryki Północnej, gatunek drzewa iglastego z rodziny cyprysowatych. Liście żywotnika olbrzimego są trujące. Kompozycja 4 żywotników z centralnie położoną rabatą kwiatową wita przy wejściu do parku od ul. Powstańców Śl.

TULIPANOWIEC AMERYKAŃSKI (*Liriodendron tulipifera*) – występuje naturalnie w Ameryce Północnej ale już od 300 lat sadzony jest również w Europie jako drzewo parkowe i ozdobne. Jest to drzewo o kolumnowej budowie, dorasta do ok. 20 m wysokości i 3m szerokości. Kwiaty są bardzo podobne do tulipanów.

GRUJEK JAPOŃSKI (*Cercidiphyllum japonicum*) – występuje w Chinach oraz Japonii, gdzie z jego bardzo trwałego drewna wyrabia się meble i panele. Drzewo osiąga ok. 40 m wysokości w ojczyźnie i 20 m w Polsce. Gałęzie wyrastają prawie od samej ziemi. Żółtkące liście wydzielają aromat przyprawy do pierników lub karmelu, ale tylko póki są na gałęziach. Gdy opadną, stają się bezwonne.

KASZTANOWIEC GŁADKI (*Aesculus glabra*) – pochodzi z Ameryki Północnej. Bywa zwykle niewielkim drzewem osiagającym do 10 m wysokości. Charakterystyczną cechą tego gatunku jest nieprzyjemny zapach różnych części rośliny, zwłaszcza rozartych pączków kwiatowych. Kwiaty bladzie zielonkawożółte. Pręciki dłuższe od płatków. Kwitnie najwcześniej z uprawianych u nas kasztanowców.

KASZTANOWIEC POSPOLITY BAUMANNII (*Aesculus hippocastanum „Baumannii”*) – odmiana pełnokwiatowa. Kwiaty pełne bezpłodne, nie zawiązuje owoców. Kolor kwiatów kremowy. Kwitnie ok. 1–2 tygodnie później od Kasztanowca pospolitego.

LIPA SREBRZYSTA (*Tilia petiolaris*) – uważana jest przez niektórych dendrologów za odmianę zwisającą lipy srebrzystej (*Tilia tomentosa* Moench ‘Pendula’). Zarówno lipa srebrzysta jak i jej odmiany są najbardziej spośród lip odporne na suszę oraz zanieczyszczone powietrze, dlatego dobrze rosną w miastach. W Parku Południowym lipa ta pięknie prezentuje się na tle purpurowego buka – dawni architekci zieleni wiedzieli jak projektować parki.

KASZTANOWIEC JAPOŃSKI (*Aesculus turbinata*) – kwiatostany podobne do kwiatostanów kasztanowca pospolitego ale znacznie węższe (równowąskie). Kwiaty na drzewie ustawione jak „świeczki na świeczniku”. Kwitnie do 3 tygodni później w stosunku do kasztanowca pospolitego. W Polsce rzadko spotykany. W Parku Południowym stary okaz szczepiony.

ORZESZNIK PIĘCIOLISTKOWY (*Carya ovata*) – występuje naturalnie w Ameryce Północnej – od prowincji Quebec w Kanadzie po północno-wschodni Meksyk. Orzechy innej odmiany orzesznika – orzesznika jadalnego – to orzechy pekan, bardzo popularne w Ameryce, u nas też dostępne w sprzedaży.

CYPRYŚNIK BŁOTNY (*Taxodium distichum*) – występuje naturalnie w południowo-wschodnich stanach USA, szczególnie na błotnistych obszarach Florydy. Drzewo iglaste zrzucające igły na zimę. Na podmokłych obszarach tworzy tak zwane korzenie oddechowe (pneumatofory, inaczej kolana oddechowe). Są to zgrubienia na korzeniach wyrastające powyżej poziomu gleby lub wody w odległości do kilkunastu metrów od pnia. Dostarczają one niezbędnej ilości tlenu do systemu korzeniowego.

KLON HELDREICHA (*Acer heldreichii*) – kolejna wyjątkowa osobliwość dendrologiczna. Występuje naturalnie na Półwyspie Bałkańskim. Rośnie w górach, najczęściej powyżej granicy 1000 m n. p. m., dzięki czemu jest w pełni wytrzymały również na nasz klimat. Ulistnienie pięknie przebarwia się jesienią na różne odcienie koloru żółtego.

JESION WĄSKOLISTKOWY (*Fraxinus angustifolia*) – naturalne stanowiska występują na południe od Polski aż do Azji Mniejszej i Centralnej. Gatunek ciepłolubny, odporny na suszę. Gatunek podobny do jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*). Różni się między innymi brązowymi pąkami i węższymi listkami, grubiej i odmiennie ząbkowanymi.

DĄB BEZSZYPUŁKOWY INCISIA (*Quercus petraea „Incisia”*) – kolejna osobliwość dendrologiczna w Parku Południowym. To ekstremalnie rzadka odmiana historyczna. Większość liści jest typowa dla gatunku, niektóre zaś są nietypowo powcinane.

KASZTANOWIEC POSPOLITY „DIGITATA” (*Aesculus hippocastanum „Digitata”*) – odmiana palczasta. Francuska odmiana powstała ok 1860 roku. Ten stary, ponad stuletni okaz notowany wyłącznie w Parku Południowym we Wrocławiu, jako jedyny w Polsce.

Kasztanowiec pospolity „Digitata”

SPACERY DENDROLOGICZNE

po Parku Południowym i okolicach

W trakcie spacerów uczestnicy i uczestniczki poznają najciekawsze okazy parkowej flory i przeczytają wiersze o drzewach T. Różewicza, L. Staffa, J. Tuwima i innych.

Zapraszamy również do wysłuchania **PODCASTÓW** poświęconych historii Parku Południowego, jego twórcom i unikatowym przykładom dendroflory. Szukaj podcastów pod hasłami:

- „O Parku Południowym na dwa głosy ...”
- „Tomik poezji weź i chodź na spacer. Park Południowy czeka”

Dostępne na kanałach: Apple Podcasts, Spotify, Breaker, Castbox, Google Podcasts, Overcas

UWAGA: komentarzem zostały opatrzone tylko drzewa w obrębie Parku Południowego. Opracowano na podstawie: • Owen Johnson, David More, Drzewa. Seria PRZEWODNIK COLLINSA, rok wydania 2004, wydawnictwo: Multico
• Leksykon zieleni Wrocławia. Via Nova, Wrocław 2013
• <http://dendrologiasobolewski.pl/> • <http://encyklopediadrzew.pl/>

BOREK gra w zielone na bis

znajdź nas na GAPP - GRUPA AKTYWNYCH PILOTÓW I PRZEWODNIKÓW

ALEJA WIŚNIOWA

BOREK *gra w zielone* na bis

LISTA DRZEW

1. **Platan klonolistny** – *Platanus acerifolia*
2. **Żywotnik olbrzymi** – *Thuja plicata*
3. **Tulipanowiec amerykański** – *Liriodendron tulipifera*
4. **Grujecznik japoński** – *Cercidiphyllum japonicum*
5. **Kasztanowiec gładki** – *Aesculus glabrawitnie*
6. **Kasztanowiec pospolity Baumannii** – *Aesculus hippocastanum „Baumannii”*
7. **Lipa srebrzysta długoogonkowa** – *Tilia petiolaris*
8. **Kasztanowiec japoński** – *Aesculus turbinata*
9. **Orzesznik pięciolistkowy** – *Carya ovata*
10. **Cypryśnik błotny** – *Taxodium distichum*
11. **Klon Heldreicha** – *Acer heldreichii*
12. **Jesion wąskolistkowy** – *Fraxinus angustifolia*
13. **Kasztanowiec pospolity „Digitata”** – *Aesculus hippocastanum „Digitata”*
14. **Dąb bezszypułkowy Incisia** – *Quercus petraea „Incisia”*
15. **Dąb wielkoowocowy** – *Quercus macrocarpa*
16. **Skrzydłorzech kaukaski** – *Pterocarya fraxinifolia*
17. **Parczelina trójlistkowa** – *Ptelea trifoliata*
18. **Dąb gontowy** – *Quercus imbricaria*
19. **Leszczyna turecka** – *Corylus colurna*
20. **Lipa srebrzysta** – *Tilia petiolaris*
21. **Lipa szerokolistna Vitifolia** – *Tilia platyphyllos „Vitifolia”*
22. **Strączyn żółty** – *Cladrastis lutea*
23. **Dąb szypułkowy Fastigiata** – *Quercus robur „Fastigiata”*
24. **Kasztan jadalny** – *Castanea sativa*

